

College van Toezicht collectieve beheersorganisaties
Auteurs- en naburige rechten

Bezoek- en postadres:
Krom Boomssloot 22-II
1011 GW Amsterdam

Besluit op verzoek om instemming

Contactpersoon	M. Di Bucchianico
E-mail	info@cvta.nl
Telefoon	020 30 30 261
Datum	5 december 2023
Ons kenmerk	2023577u
Bijlage(n)	
Betreft	Verzoek om instemming wijziging minimum/abonnee-gerelateerde vergoeding Radio en TV

Op 25 juli 2023 heeft Buma Stemra het College van Toezicht Auteursrechten (verder: CvTA of College) verzocht instemming te verlenen aan een wijziging van de minimum/abonnee-gerelateerde vergoeding voor Radio en TV.

Ingevolge artikel 3, eerste lid, sub c, van de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs - en naburige rechten (verder: Wet toezicht cbo's) heeft een besluit tot onder andere verhoging van de tarieven de voorafgaande schriftelijke instemming van het College. Het onderhavige verzoek om instemming kan afhankelijk van de omstandigheden van het geval leiden tot verhoging of juist verlaging van het tarief. Omdat er ook sprake zijn van verhoging van de tarieven wordt dit verzoek om instemming behandeld conform het hiervoor genoemde artikel.

Inleiding

Op dit moment wordt er voor de minimumvergoeding/abonnee-gerelateerde Radio en Televisie een omzet-gerelateerde vergoeding gehanteerd, welke in beginsel gebaseerd is op een percentage van de omzet. Bij omroepen met weinig of geen omzet wordt een tarief gehanteerd op basis van het aantal huishoudens of abonnees dat een omroep potentieel kan bereiken met zijn programma. Dit minimum zorgt ervoor dat bij omroepen met weinig omzet rechthebbenden toch een vergoeding ontvangen voor gebruik van hun werken.

De huidige methodiek waarbij de vergoeding wordt berekend op basis van het aantal huishoudens of abonnees die een omroep potentieel kan bereiken blijkt echter in de praktijk niet meer te werken en wordt als erg onduidelijk, complex en ouderwets ervaren door de omroepen. In het verzoek geeft Buma Stemra aan onderzoek te hebben gedaan naar de werking van de huidige tarieven en gesproken te hebben met diverse omroepen. Daaruit is gebleken dat het medialandschap sterk is gewijzigd door het instorten van de lokale- en regionale advertentiemarkt en de opkomst van streamingsdiensten, kleine omroepen en DAB+, welke verdeeld is over veel kleine kavels. Wijziging van de methodiek voor berekening van de minimum/abonnee-gerelateerde vergoeding beschouwt Buma Stemra daarom als noodzakelijk om te voorkomen dat omroepen die minimale omzet genereren, maar vanwege de grotere verspreidingsgebieden op de kabel en via DAB+ hoge vergoedingen moeten betalen, tussen wal en schip komen te vallen. Bij het verzoek van Buma Stemra is een overzicht gevoegd van de jaarlijkse minimumvergoeding per 1 januari 2024, een uitleg van de definities en voorbeeldberekeningen waarin het verschil tussen de hoogte van de vergoedingen 2023 en 2024 inzichtelijk is gemaakt.

Beoordeling verzoek

Over het verzoek tot instemming met de wijziging van de minimumvergoeding voor Radio en TV is online overleg gevoerd op 30 augustus 2023 met [REDACTED] (namens Buma Stemra) en mevrouw M. Di Bucchianico (namens het CvTA). Hierbij is een nadere toelichting gegeven op de inhoud van het voorstel.

Daarnaast heeft het CvTA desgevraagd van Buma Stemra op 11, 13 en 21 september per e-mail nadere informatie ontvangen met betrekking tot onder andere (op 13 september 2023) de interne besluitvorming binnen Buma Stemra over het voorstel tot wijziging van de minimumvergoeding in de vorm van een bevestigende mail van de CEO van Buma Stemra namens de Raad van Bestuur aan de opstellers.

In dezelfde e-mail van 13 september 2023 ontving het CvTA een vermelding van een overleg met enkele (maar niet alle) vertegenwoordigers van de kleinere partijen van betalingsplichtigen over de tariefwijzigingen. Dit betroffen partijen zoals Ujala Radio, Efteling Radio, Kink FM en verschillende DAB+ zenders. Er is geen verslag van dit overleg. Tevens werd aangegeven dat Buma Stemra er niet voor gekozen heeft om via een individuele benadering van verenigde partijen belanghebbenden te benaderen en in detail het voorstel te bespreken vanwege het 'cherry-picking effect' en de kans dat het voorstel daardoor op de plank terecht komt. Het is niet geheel duidelijk wat hiermee bedoeld wordt en welke afwegingen Buma Stemra hierbij gemaakt heeft.

Wat betreft de kleinste omroepen wordt in de e-mail van 21 september 2023 het volgende opgemerkt:

‘De kleinere AM omroepen zijn de partijen die meer gaan betalen als minimumbijdrage. Deze omroepen hebben nu voor EUR 0,50 een licentieovereenkomst gesloten met Buma Stemra, wat niet in verhouding staat tot de tijd en energie die Buma Stemra investeert om deze dienstverlening te faciliteren. Op het moment dat met het nieuwe voorstel wordt ingestemd gaan deze omroepen EUR 10,83 per maand betalen. Het gaat dan in totaal om een 40-tal kleine AM omroepen (zelfstandigen/individuen) die, in eerste instantie op basis van de algemene voorwaarden, een licentie met Buma Stemra zijn overeengekomen. Het nieuwe voorstel zal zeker een verveelvoudiging van hun vergoeding betekenen. Buma Stemra zal in haar communicatie ook toelichten dat de (oude) licentievergoeding niet meer in verhouding staat tot de economische waarde van de licentie, te weten het gebruik van het gehele Buma repertoire. Tevens wegen de kosten van het verzorgen van de huidige licentie, inclusief facturering en aanverwante administratie, niet op tegen de baten waar deze in principe, na aftrek van een administratievergoeding, bij de rechthebbenden terecht moeten komen. Een afweging waar een collectieve organisatie altijd rekening mee moet houden (zie ook 21 lid 2 Wet Toezicht en art. 16 Richtlijn Collectief Beheer).’

Met betrekking tot de publieke omroepen wordt het volgende opgemerkt:

‘De overeenkomsten met de publieke omroepen zijn langlopende overeenkomsten waarbij de voorwaarden voor meerdere jaren zijn aangegaan. De minimumvergoeding staat ook altijd op de agenda tijdens de terugkerende onderhandelingen met o.a. de NPO, NLPO en RPO. Voor de NPO echter is de minimumvergoeding, mede gezien de grote budgetten (en diensgevolge, het niet in aanmerking komen voor het minimum), minder relevant en dan ook geen onderwerp van vergaande discussie. Met de NLPO en de RPO is in de onderhandelingen ook gesproken over de minimumvergoeding. Beide partijen hadden bezwaren met betrekking tot de uitwerking van de minimumvergoeding, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van landelijke doorgifte van meerdere kanalen (bv. RTV NH, AT5, Concert Omroep). Hier is rekening mee gehouden richting partijen, echter als de vraag is of het nu voorliggende definitieve voorstel - alsnog - langs de publieke omroepen (dan wel commerciële omroepen) is gegaan voor hun ‘toestemming’, dan moet deze ontkennend worden beantwoord. Zoals ook eerder besproken is Buma Stemra een collectieve organisatie die moet toezien op de behartiging van de collectieve belangen, niet individuele belangen.’

Daarnaast geeft Buma Stemra aan dat er in de onderhandelingen met de branchevereniging Vereniging landelijke Commerciële Radio (VCR) bediscussieerd is wat de beste oplossing zou kunnen zijn voor het wegnemen van de huidige twijfel in de markt om toe te treden tot diezelfde markt en om de kosten van sommige omroepen beheersbaar te houden. Door dit onderwerp in lopende onderhandelingen met elkaar te bespreken en praktijkervaringen uit te wisselen, wordt alle informatie in de heroverweging meegenomen en verwerkt in het voorliggende voorstel. Buma Stemra kan daarbij niet specifiek aangeven wat een ieders bijdrage is geweest, anders dan dat

meerdere partijen het (concept)voorstel als een goede stap zien voor de verdere ontwikkeling, maar ook behoud, van een goed functionerende markt.

Beoordelingskader CvTA

Op grond van artikel 2 lid 2 Wet toezicht cbo's dient het CvTA erop toe te zien dat cbo's voldoende rekening houden met de belangen van betalingsplichtigen.

Bij de beoordeling van onderhavig instemmingsverzoek wordt nagegaan of er geen sprake is van buitensporige tarieven zoals bedoeld in artikel 3 vierde lid Wet toezicht.

Het College van Toezicht onthoudt zijn goedkeuring indien het tarief of de verhoging, gelet op de in artikel 2, tweede lid, van de Wet toezicht vermelde eisen, buitensporig is. Bij deze beoordeling speelt onder andere het motief en de onderbouwing van de tariefswijziging een rol. Evenals de mate van stijging van de tarieven gemiddeld en voor individuele gebruikers. Andere relevante aspecten zijn de aanwezigheid van objectief vast te stellen parameters of voorwaarden, de wijze waarop met gebruikers over de tariefverhoging is onderhandeld en de wijze waarop de reactie van gebruikers door de cbo is verwerkt en de belangen zijn meegewogen.

In dit verband wijst het CvTA zekerheidshalve ook op artikel 21 Wet toezicht dat cbo's opdraagt in goed vertrouwen met gebruikers te onderhandelen over licentieverlening en dat cbo's en gebruikers elkaar over en weer alle noodzakelijke informatie dienen te verschaffen. Licentievoorwaarden dienen op grond van lid 2 van dit artikel te zijn gebaseerd op objectieve en niet-discriminerende criteria en tarieven dienen billijk te zijn in verhouding tot de economische waarde van het gebruik. Cbo's dienen de gebruikers in kennis te stellen van de criteria die voor het bepalen van de tarieven zijn gebruikt.

Voor het CvTA is het kort gezegd van belang om te vernemen of hij - wanneer hij het verzoek van Buma Stemra, dat hij verder goed kan volgen - goedkeurt, nog bezwaren kan verwachten van gebruikers. Het CvTA dient zich ervan te vergewissen dat Buma Stemra voldoende rekening heeft gehouden met betalingsplichtigen/gebruikers.

In het verzoek van Buma Stemra werd nog onvoldoende inzichtelijk gemaakt hoe Buma Stemra met inachtneming van voornoemde artikelen uit de Wet toezicht cbo's de belangen van alle bij dit voorstel betrokken betalingsplichtigen heeft gewogen en daarmee rekening heeft gehouden. Inzicht in de gevolgen voor de diverse groepen ontbrak. De totstandkoming van het beleid, de (aard van de) gesprekken die daarover gevoerd zijn en de afwegingen die op verschillende punten en op verschillende momenten zijn gemaakt komen gefragmenteerd over. Dit maakte het voor het CvTA lastig om een goed beeld te krijgen van de wijze waarop Buma Stemra met de belangen en opmerkingen van gebruikers en rechthebbenden is omgegaan in het voorstel en hoe de belangen gewogen zijn en wat de te verwachten gevolgen zijn.

De opgevraagde nadere informatie was in dit verband nog onvoldoende uitgewerkt om tot een instemming met het verzoek te kunnen overgaan.

Het CvTA heeft dan ook op 2 oktober 2023 Buma Stemra in zijn advies verzocht hem ten behoeve van de beoordeling nader schriftelijk te informeren over de volgende zaken met betrekking tot het voorgelegde instemmingsverzoek:

- Welke gebruikers zijn er? Soort, omvang, categorie, belang.
- Welke groepen zijn bij de onderhandelingen betrokken (groot/klein/publiek/commercieel) en op welke wijze?
- Zijn dit (representatieve vertegenwoordigers van) de gebruikers?
- Wat is besproken in deze overleg(gen)/onderhandeling(en)?
- Op welke wijze is Buma Stemra met de opmerkingen dan wel bezwaren omgegaan? Welke afwegingen zijn gemaakt? Hoe zijn eventuele bezwaren gewogen?
- Wat zijn de gevolgen van het voorstel voor de verschillende groepen van gebruikers, wie gaan er meer en wie gaan er minder betalen? En hoe zijn die bij de door Buma Stemra gemaakte afweging betrokken?
- Is het aan het CvTA voorgelegde definitieve voorstel nog voorgelegd aan gebruikers?
- Zijn hierover nog bezwaren te verwachten en zo ja, welke en van wie?
- Op welke wijze heeft Buma Stemra de belangen van rechthebbenden bij dit voorstel betrokken?
- Heeft de verlaging van het tarief negatieve gevolgen voor de inkomsten van rechthebbenden en zo ja, hoe groot zijn deze gevolgen?

Op 25 oktober 2023 is een reactie van Buma Stemra op het advies inclusief de antwoorden op de bovengenoemde vragen ontvangen. Bij de beoordeling van de wijzigingen wordt hier nader op ingegaan.

Beoordeling wijzigingen

In de reactie naar aanleiding van het verzoek van het CvTA om extra informatie wordt een beeld geschetst van de betrokken radio en televisieomroepen. Verduidelijkt is dat er geen sprake is geweest van een panklare oplossing op een bepaald moment, maar dat de gedachtevorming over de ontstane tekortkomingen in de bestaande werkwijze zich door de tijd heen hebben ontwikkeld evenals de gekozen oplossingen. Hierbij heeft Buma Stemra rekening gehouden met de bijzondere omstandigheden van de omroepen zelf en het veld waarin zij actief zijn. Mede de wijziging in de technieken en de daaraan verbonden verdienmodellen hebben hun invloed op de diverse gebruikersgroepen/ klantgroepen. Uit de reactie komt ook het beeld naar voren dat met de diverse vertegenwoordigers van de verschillende omroepen op verschillende momenten in de afgelopen jaren gesprekken hebben plaatsgevonden. Deze hebben zich uiteindelijk gekristalliseerd in het

voorliggende verzoek om instemming. Van de betrokken partijen waarmee gesproken is zijn er enkele representatieve organisaties, waaronder de RPO, de NLPO en de VCR. Deze vertegenwoordigen het gros van de aangesloten omroepen. De kleinere omroepen (waar ook mee gesproken is) zijn niet- tot minder georganiseerd. De problematiek waar de diverse omroepen mee te maken hebben ligt uiteen. Uit de reactie van Buma Stemra komt naar voren dat per categorie en soort omroep is gekeken naar een oplossing die recht doet aan de ontstane problemen en omstandigheden, maar ook passend is bij de soort omroep.

Geconstateerd wordt dat alleen de groep van een aantal hobbymatige gebruikers van de middengolf meer gaat betalen voor de minimum/abonnee-gerelateerde vergoeding. Het relatief geringe bedrag (130 euro per jaar) zou daarbij passend zijn. Het definitieve voorstel is inmiddels (onder voorbehoud instemming CvTA) voorgelegd aan de gebruikers. Buma Stemra heeft aangegeven dat daar wel reacties op ontvangen zijn van de amateurzenders, maar dat zij de uitleg van Buma Stemra over verhoging van het tarief vanwege de kosten die Buma Stemra daarvoor maakt in hun categorie ook wel begrepen.

In zijn algemeenheid kan worden geconstateerd dat het systeem voor het vaststellen van een minimum/abonnee gerelateerde vergoeding met het voorstel eenvoudiger, toekomstbestendig en overzichtelijk wordt, nu gebruik gemaakt gaat worden van het schema zoals bedoeld in de bijlage en er geen andere informatie meer nodig is (geografisch/ demografisch) uit andere bronnen of het daadwerkelijke bereik van een signaal in een concreet geval moet worden berekend.

De toegang tot de markt wordt laagdrempeliger, wat kan leiden tot het toetreden van nieuwe radio-omroepen. Het wordt voor omroepen vooraf duidelijker wat de daadwerkelijke vergoeding zal zijn. De verwachting is dat dit ook zal leiden tot minder procedures en de daaraan verbonden kosten.

Door de nieuwe methodiek verwacht Buma Stemra dat de totale opbrengst licht zal dalen (0,3%). Buma Stemra geeft aan dat stijging van muziekgebruik of omzetgroei bij de omroepen zal dit kunnen compenseren.

Gezien de voordelen van het nieuwe systeem afgewogen tegen de verouderde wijze van berekening die niet aansluit bij de huidige technische ontwikkelingen, wordt de wijziging van de minimumvergoeding/abonnee-gerelateerde Radio en Televisie aanvaardbaar geacht door het College. Met name gezien de verwachting dat als de methodiek niet wordt aangepast, verschillende omroepen hun activiteiten zullen moeten staken, wat negatieve gevolgen kan hebben voor de vergoedingen van de rechthebbenden en de veelzijdigheid van het omroeplandschap.

Conclusie

De nieuwe methodiek draagt bij aan het bedienen van een gewijzigde markt en technieken, waardoor deze naar verwachting toekomstbestendiger wordt. De methodiek zoals neergelegd in het schema in de bijlage bij het instemmingsverzoek oogt transparanter en zal vermoedelijk gemakkelijker toepasbaar zijn. Het college constateert dat er afdoende rekening wordt gehouden met het karakter van de omroepen door de indeling bedrijfsmatig/niet bedrijfsmatig en Lokaal, Regionaal, Boven Regionaal en Landelijk, alsmede de techniek waarbij deze zich verspreid (DAB+, FM, AM, Kabel). Buma Stemra heeft afdoende aangetoond met de nieuwe methodiek recht te doen aan de gewijzigde omstandigheden in de markt en de grieven, noden en wensen van de diverse groepen omroepen zoals in diverse gesprekken met hen naar voren is gekomen. Daar waar er sprake is van stijging van tarieven zijn deze - rekening houdend met de kosten van de uitvoering voor de kleine gebruikers van de middelf golf - uitlegbaar.

Gezien de hierboven genoemde onderbouwing en argumenten acht het College de wijziging van de minimum/abonnee-gerelateerde vergoeding Radio en TV, daar waar er sprake is van een verhoging van een kleine groep Middelf golf/ AM omroepen, niet buitensporig. Er wordt rekening gehouden met de aard en het karakter van de omroep en de techniek waarmee de omroep het repertoire openbaar maakt. De matrix waarop de tarieven worden ingedeeld is concreet en objectief toepasbaar. Hoewel er gezien het proces geen sprake is geweest van een voorstel waarover met gebruikers is onderhandeld, is uit de beantwoording door Buma Stemra wel gebleken dat (afhankelijk van de mate waarin zij gezamenlijk georganiseerd zijn) met de belangrijkste vertegenwoordigers van groepen omroepen overleg gevoerd is en dat ook wensen van omroepen zelf zijn meegenomen en gewogen.

Besluit

Het college stemt in met het voorstel tot wijziging van de minimum/abonnee-gerelateerde vergoeding Radio & Televisie.

Met vriendelijke groet,

drs. A.J. Koppejan
Voorzitter CvTA

Bezwaar

Tegen dit besluit kan binnen 6 weken na bekendmaking schriftelijk bezwaar worden gemaakt door indiening van een bezwaarschrift bij het College van Toezicht Auteursrechten, Krom Boomssloot 22-II, 1011 GV Amsterdam. Het bezwaarschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:

- a) de naam en het adres van de indiener;
 - b) de dagtekening;
 - c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
 - d) de gronden van het bezwaar.
-